

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 3

24. siječnja 2013.

cijena 200 Ft

*Svečanost predaje
maturalnih vrpca u budimpeštanskoj
Hrvatskoj gimnaziji*

Komentar

Prekomplicirano

Što će nam donijeti nova godina? – često postavljamo pitanje ulaskom u novu godinu. Svi se nadamo boljemu jer, hvala bogu, većina ljudi takve je naravi da se nada boljoj budućnosti, no prošla godina nam ne daje baš mnogo optimizma bez obzira na neke pozitivne vijesti, kao što je smanjenje cijene energije. Razuman i razborit čovjek sam može prosuditi kakav je njegov položaj u društvu, odnosno kakav je položaj ljudi u njegovoj blizini. Nije teško prosuditi rast nezaposlenosti ako čovjek među znancima ima sve više nezaposlenih, nije teško prosuditi kada čovjek teže i teže izlazi nakraj sa svojom plaćom, te kada vidi da mnogi ljudi žive u bijedi. Česta je tema u javnosti da nema dovoljno financijskih sredstava za zdravlje, obrazovanje, javni promet, da velika poduzeća rade s deficitom, upravo stoga se začudim kada čujem i takve vijesti da na kraju godine nekim vodećim osobama dijele se premije. U tim se prilikama čovjek odista iznenadi. Kako to? Pa malo prije se govorilo o teškoćama financiranja osnovnih potreba civiliziranoga društva. Naravno, ljude treba nagraditi za svoj rad, ali tu se dijele premije za posao za koji, zapravo oni dobivaju plaću. Može biti da posao vrlo dobro obavljaju, ali nekada se odgajalo tako da svatko na poslu treba raditi po svojim najboljim sposobnostima, sa svojim maksimalnim znanjem. U privatnim tvrtkama se to i tako očekuje od radnika i ako se to ne izvrši maksimalno, negdje se i oduzima od plaće. Ipak, da bi nam bilo jasno što bi trebala značiti premija, zavrila sam u rječnik stranih riječi, koji objašnjava ovako: premija je nagrada, posebna nagrada, dopunska plaća, dar. Nagrada ili dar dobije se većinom za posebno istaknut posao ili djelo izvan uobičajenih obveza na radnome mjestu. Nagraditi ljude treba jer to im je motivacija za daljnji rad, ali kada se na drugoj strani svugdje oduzima, svugdje se naglašava štednja, racionaliziranje troškova, onda bi upravo čelni ljudi trebali u tome pokazati primjer. Čini se da je pohlepa postala glavna osobina današnjega društva, a najviše kod onih koji su u vodećim pozicijama. Nađu se i drugi primjeri po svijetu. Za vrijeme blagdanskih dana sam ulovila jednu dokumentarnu emisiju u kojoj su pokazali život nekog afričkog plemena, koje i dan-danas živi po vlastitim pravilima, tradicijama. Kad su ih zapitali u kojoj državi ili na kojem planetu žive, nisu znali, ali to su znali da ljudi u njihovu plemenu trebaju biti jednaki, ako netko ima manje od nečega, slobodno može prositi od drugog, a taj će mu i dati. Među njima nema siromašnog i bogatog. Čudno je da plemena koja pojma nemaju u kojoj državi žive, s osnovnim načelima ljudskosti, ako ja imam više, ja ću ti dati, što će mi ono suvišno, dok mi civilizirani ljudi, rekli bismo inteligentni, učeni ljudi, na tu vrlinu ljudskosti sve više zaboravljamo. Zaboravljamo ono što bi nas trebalo činiti čovjekom. Čudan je današnji svijet. Ljudi koji su vlasnici mnogo znanja, koje bi znanje trebalo služiti za bolji život društva, zajednice, mnogo puta služi samo za dobrobit pojedinca, a često time ugrožava tuđe živote, jer ako se negdje nešto previše nagomila, na drugoj strani će to nedostajati, to je vrlo jednostavno pravilo, ali možda nama civiliziranim, učenim ljudima to je prekomplicirano.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Bez jasno postavljenih ciljeva i načela djelovanja, nema napretka hrvatske zajednice, misao je to oblikovana u rečenice koja se već godinama provlači kroz napise mojih tjednih kolumna.

Na nedavno održanim razgovorima u Subotici, kako donosi Radio Subotica, razgovorima Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović” monsijor magistar Andrija Anišić rekao je kako su naši preci, ravnajući se po Antunovićevom modelu, opstali i napredovali i održali se. Sloga i udruženo nastojanje svih pripadnika naroda za življenje po načelima katoličke vjere, jasna svijest i prihvaćanje nacionalne pripadnosti hrvatskom narodu, zauzimanje za prosvjetu i školovanje djece i mladih, praćenje suvremenih tokova napretka poljoprivrede i drugih gospodarskih grana, razborito upravljanje materijalnim dobrima – kazivao je Antunović.

Nema vizije budućnosti, nema strategije djelovanja, i jasnih ciljeva, kazao je u subotičkoj raspravi Tomislav Žigmanov. „Što ćemo i kako ćemo graditi zajedništvo kada su u pitanju društveni segmenti našega djelovanja? Tko je definirao ciljeve kamo

mi idemo? U redu, definirat ćemo i ciljeve, a tko će utvrditi načela kojih ćemo se pridržavati? Mi moramo znati da i sloga pretpostavlja heterogenost. Sjetimo se apostola, od gorljivih kao što je Pavao, do gotovo skrhanih nevjerom kao što je Toma. Ali oni su unutar sebe različiti, išli istom cilju. Ne trebamo slogu razumijevati na način da svi mislimo jednako, svi ćemo sada raditi to i to, svi ćemo ući u kolo i pratiti određenu vrstu procesa, nego uvažavajući heterogenosti, definirati ciljeve i odrediti načela.” Objasnjavajući što su prioriteta, Žigmanov je rekao: „Ciljevi moraju biti opće dobro za što veći broj. Načela moraju biti istina, pravednost, odsutnost materijalnih sebičnih interesa, lukrativnosti i,

„Ciljevi moraju biti opće dobro za što veći broj. Načela moraju biti istina, pravednost, odsutnost materijalnih sebičnih interesa, lukrativnosti i, ono što mislim da prosvjećeniji i ozbiljniji narodi imaju, sankcioniranje, ne osoba, nego unutar društvenog tkiva, društvenog života, postupaka, geste koje se pokazuju prijepornima.”

Kako na pragu trećega tisućljeća, 150 godina poslije Antunovića, očuvati jezik, kulturu i nacionalnu samosvijest? Bez svećenika Antunovića tipa... Sa svećenicima koji odbijaju služiti misu na materinskom jeziku. S političarima, voditeljima ustanova, Hrvatima koji nisu svoju djecu naučili hrvatski, niti ih upisali u hrvatske škole... Svećenike treba moliti i kumiti da se obrate svome narodu.

ono što mislim da prosvjećeniji i ozbiljniji narodi imaju, sankcioniranje, ne osoba, nego unutar društvenog tkiva, društvenog života, postupaka, geste koje se pokazuju prijepornima.”

Napomenimo kako su spomenuti subotički „razgovori” ustanovljeni 1934. godine i zamišljeni kao „trenutak istine” hrvatske zajednice.

Branka Pavić Blažetin

Ministarstvo ljudskih resursa, raspisalo natječaje za narodnosti u vrijednosti od 40 milijuna forinta

Ministarstvo ljudskih resursa, preko Fonda za pružanje potpore upravljanju ljudskim resursima raspisalo natječaje za narodnosti u vrijednosti od 40 milijuna forinta. Radi se o dva natječaja. Natječajem „Pružanje potpore za usavršavanja narodnosnih pedagoga u matičnim zemljama” potpomaže se ostvarenja programa usavršavanja narodnosnih pedagoga u matičnim državama, pruža se potpora ostvarenju programa stručnog usavršavanja pedagoga koji nastavu općeobrazovnih predmeta obavljaju na jeziku narodnosti. Okvirni iznos natječajnih sredstava je deset milijuna forinta. Natječajem „Pružanje financijske potpore za organiziranje ljetnih kampova pripadnika narodnosnih zajednica” potpomaže se ostvarenju programa na materinskom jeziku u jezičnom okruženju (ljetni kampovi, šumske škole) kako bi učenici jezik koji usvajaju u sklopu školske nastave testirali u praksi, a to znanje mogu ojačati u primjerenome jezičnom okruženju, kako bi u sklopu nastavnog predmeta narodopisa proširili svoje znanje iz područja povijesti, zemljopisa i etnografije matične domovine. Cilj je pružiti financijsku potporu ljetnim tradicijskim i vjerskim kampovima usmjerenima na očuvanje kulturne baštine i narodnosne tradicije. Iznos koji stoji na raspolaganju za ostvarenje ovih programa jest trideset milijuna forinta.

Rok je podnošenja prijave na oba natječaja je 31. ožujka 2013. Više informacija o natječajima može se pronaći na stranici www.emet.gov.hu.

Izložba „Hrvatska u slikama“

Obilježena 21. obljetnica međunarodnog priznanja Republike Hrvatske te uspostave diplomatskih odnosa između Hrvatske i Mađarske

Na poticaj Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, 15. siječnja, u predvorju Ministarstva vanjskih poslova, otvorena je izložba „Hrvatska u slikama“, koja je postavljena povodom 21. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske te uspostave diplomatskih odnosa između Hrvatske i Mađarske. U nazočnosti stotinjak uzvanika, izložbu su otvorili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Gordan Grlić Radman i državni tajnik mađarskog Ministarstva vanjskih poslova Iván Bába. Uz brojne goste, mađarske dužnosnike, predstavnike diplomatskoga zbora, te hrvatske narodnosne zajednice, veleposlanik Grlić Radman posebno je pozdravio Gábora Bagia, bivšega generalnog konzula, prvog veleposlanika Mađarske u Republici Hrvatskoj, a ujedno i prvog diplomata koji je osobno uručio pismo mađarskog predsjednika o priznanju Republike Hrvatske 15. siječnja 1992. godine. Veleposlanik Grlić Radman istaknuo je kako je današnji datum zlatnim slovima upisan u hrvatsku povijest. Na svom euroatlantskom i eurointegracijskom putu Hrvatska je u proteklih 20 godina ostvarila golem napredak, stoga će i skorašnji ulazak u punopravno članstvo Europske Unije, 1. srpnja godine, biti od povijesnog značenja i za Hrvatsku i Europsku Uniju. Izrazio je zadovoljstvo što je na čitavom tom putu Hrvatska imala aktivnu podršku Mađarske, na čemu je i danas iznimno zahvalna. Dvostrani odnosi dviju zemalja služe kao uzor izvrsnih dobrosusjedskih odnosa bez otvorenih pitanja, a intenzitet razmjene posjeta na visokoj razini od početka uspostave diplomatskih odnosa pa do danas omogućio je strateško partnerstvo dviju zemalja, zaključio je veleposlanik Grlić Radman.

Državni tajnik mađarskog MVP-a Iván Bába, koji se nazočnima obratio i na hrvatskom jeziku, naglasio je kako se Hrvatska približava zatvaranju tijeka ulaska u EU te od 1. srpnja 2013. bit će punopravna članica EU. Istaknuo je kako iako se danas prisjećamo vrlo bitnih događaja iz prošlosti, pred zemljama srednje i jugoistočne Europe predstoji jednako važno razdoblje. Ministarstvo vanjskih poslova Mađarske i zbog toga je rado domaćin izložbe jer se ona uklapa u program MVP-a naslova „Godina srednje Europe“ budući da je od 1. srpnja 2013. Mađarska predsjedatelj Višegradske skupine.

„Iskreni prijateljski i plodonosni mađarsko-hrvatski odnosi nisu započeli u trenutku mađarskoga priznanja samostalnosti Hrvatske, nego znatno prije, i to u vrijeme prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj. Tada se započela oblikovati demokratska Hrvatska. Jako sam ponosan i sretan što sam bio sudionikom tih povijesnih događanja tada kao generalni konzul, potom veleposlanik Mađarske. Počasćen sam što sam osobno uručio pismo predsjednika Mađarske Árpáda Göncza o priznanju Republike Hrvatske 15. siječnja 1992. godine. Od prvoga zasjedanja Hrvatskoga sabora pratio sam tijekom događanja. Hrvatska je iz teške, ratne situacije s ogromnim naporima stigla na put demokratskih razvoja. Ponosan sam što smo prepoznali da podupire-

Obojica govornika istaknula rezultate 21 godine samostalnosti (slijeva hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman i državni tajnik mađarskog MVP-a Iván Bába)

mo isključivo pozitivna nastojanja. Hrvatska je danas već članica NATO-saveza i preostala su samo formalna pitanja glede punopravnoga članstva Europske Unije“ – reče za nas Gábor Bagi prvi predstavnik mađarske diplomatske misije u Hrvatskoj.

Podsjetimo, izložba „Hrvatska u slikama“ prošlogodišnji je projekt Hrvatske samouprave V. okruga. U okviru izložbe postavljeno je 75 fotografskih radova mađarskih fotografa amatera koji prikazuju motive iz Hrvatske.

- hg -
Snimke: Kristina Goher

TILOŠ, GORIČAN – U Tilošu je 27. prosinca 2012. godine održana završna konferencija projekta Tehnička dokumentacija za kanalizacijski sustav Goričan i Órtilos (Wastewater PD Goričan-Ortilos), koji je sufinancirala Europska Unija u okviru drugog poziva IPA programa za prekograničnu suradnju. Tim je projektom započeta suradnja između spomenutoga šomoškog i međimurskog naselja kojima je zajednički cilj zaštita okoliša zaštitom voda, osobito na rijeci Muri i Dravi. Područje u Mađarskoj pripada području Natura 2000 i Nacionalnom parku Dunav–Drava, a na hrvatskoj je strani zaštićeno područje. Vodeći je partner projekta bio čakovečki d. o. o. Međimurske vode, njegov pridruženi partner Općina Goričan, a s mađarske strane projektni je partner bila tiloška Seoska samouprava. U okviru projekta izrađen je glavni projekt i drugi nužni dokumenti za odvodni sustav i pročištač otpadnih voda u Goričanu, odnosno u Tilošu. Ukupna je vrijednost projekta bila 310.044 eura. Tiloška načelnica Marija Kunoš i goričanski načelnik Mario Moharić na završnoj su konferenciji izrazili želju za daljnjom suradnjom, te za suradnjom i u drugim projektima.

BARČA – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Barče, 19. siječnja u barčanskome Domu kulture „Móricz Zsigmond“ nastupilo je pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom János Háy: Joško Rakić, danski kraljević, u režiji Lászlóa Bagossya. S istom predstavom 25. siječnja Hrvatsko kazalište nastupa u Potonji, na poziv tamošnje Hrvatske samouprave.

PEČUH – I u 2013. godini Hrvatski klub Augusta Šenoe nastavlja niz diaporama Györgya Rozványa. Prvi u nizu mjesečnih predavanja pod naslovom Pustolovine po Hrvatskoj održano je 15. siječnja 2013. a predstavljena je Istra. Predavanja se održavaju na mađarskom jeziku.

Izložba i ovaj put zainteresirala mnoge posjetitelje

Sto godina salantske osnovne škole (1912–2012)

U salantskoj je osnovnoj školi 8. prosinca 2012. godine u svečanim okvirima ustrojena proslava njezine stote obljetnice djelovanja. Ravnateljica škole Katalin Balogh (Balogh Györgyné), koja školom upravlja od 1988. godine, sa svojim djelatnicima pobrinula se za dostojnu proslavu koja se odvijala pod ravnateljskom palicom nastavnice Eve Adam Bedić. Prekrasna izložba o povijesti škole, dvojezični program proslave te potom druženje, razgovori i sjećanja sadašnjih i bivših djelatnika, učenika, roditelja...

Dokument iz 1792. godine kaže kako u selu nema učitelja, škole tek župa (u Nijemetu) u sklopu koje se odvija obrazovanje, a za koje se brine crkva. Prvu su školu u Nijemetu 1765. godine izgradili mještani. Bila je to kuća od jedne sobe. Plaću učitelja i troškove zajedno su snosili župa i njoj pripadajuća sela. Učitelj je obavljao i kantorsku službu. Početkom 19. stoljeća polako je počelo školsko obrazovanje u Salanti. Povijest školstva u Salanti i Nijemetu duga je i puna previranja jednako kao i povijest nastave na hrvatskom jeziku. U Nijemetu je do 1961. godine djelovala takozvana hrvatska škola (uza školu u Salanti), potom je u od sedamdesetih godina salantska škola djelovala kao okružna škola, a od demokratskih promjena salantska osnovna škola dolazi u uzdržavanje Seoske samouprave. Društvene promjene ogledaju se i u ustroju školstva u Salanti kroz posljednjih sto godina. Otprije nekoliko godina škola je djelovala kao maloregijsko školsko središte.

Razred su vodili nastavnica Eva Adam Bedić i učenik Siniša Kovačević

Vlasnik je škole Seoska samouprava, a uzdržavatelji Seoska samouprava i Udruženje koje čine obrazovne ustanove sela Salante i male regije. Danas školu pohađa 160-ak učenika iz Salante, Papca (Babarczölös), Bišira (Bisse), Boština (Bosta), Garije (Garé), Szave, Szilvása. U školi se predaje hrvatski jezik i književnost u satnici predmetne nastave materinskoga jezika, hrvatski jezik uči 70-ak učenika od 1. do 8. razreda, niže razrede u jubilarnoj školskoj godini 2012/13. pohađa 75, a više razrede 81 učenik, u školi radi 16 pedagoga i četiri tehnička djelatnika, a u sklopu škole djeluje i hrvatski narodnosni vrtić u kojem se odvija odgoj na hrvatskom jeziku. Hrvatski jezik i književnost u salantskoj školi predaje Eva Adam Bedić. Od 1. siječnja 2013. nastale su nove promjene u školstvu, reče na

proslavi obljetnice seoski načelnik Zoltan Dunai, što će se odraziti i na ustrojstvo i položaj odgoja i obrazovanja i u Salanti.

Dana 18. rujna 1910. godine na sjednici sela Salante zastupnici su donijeli odluku kako u Salanti treba utemeljiti rimokatoličku osnovnu školu. Za troškove izgradnje osigurali su 7530 kruna. Predsjednik Katoličkog kruga Bela Horvat predložio je da se pokraj škole izgradi stan za učitelja. Za izgradnju je i Katolički krug dao 5000 kruna. Cjelokupni troškovi gradnje iznosili su 26 000 kruna, od čega je polovicu osigurala Pečuška biskupija. Radovi su započeli u srpnju 1911. godine, a škola je otvorila vrata prvog prosinca iste godine. U zgradi je bila jedna velika učionica i jedan stan za učitelja, te 102 učenika. Školski je pribor bio siromašan: jedan zemljovid Baranje, i Europe, abakus. Prvi je učitelj bio Kalman Kolesarić, on je podučavao 102 učenika. Prvih sedam godina obrazovni rad tekao je samo na hrvatskom jeziku.

Od 1918. do 1928. g. učitelj je bio Franjo

Spomen-ploču posvetio je salantski župnik Ladislav Ronta

Svečanost su otvorili ravnateljica salantske osnovne škole Katalin Balogh i salantski načelnik Zoltán Dunai

Hangl. Nakon I. svjetskog rata, od 14. studenoga 1918. godine, Salanta i cijela Baranja pod okupacijom je vojske Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, sve do 1921. g. kada je ovaj dio Baranje vraćen Mađarskoj. Djeca od tada u školi uče sve predmete na mađarskom jeziku, jedino se vje-

ronauk predaje na hrvatskome. Učenici stoga počinju međusobno razgovarati mađarski, iako su mnogi tek dolaskom u školu naučili mađarski, i dok se igraju u odmoru, djeca saobraćaju na mađarskom jeziku. Naglasak je na vjeronauku, obvezatno je ići u crkvu.

Učitelj je u jednoj učionici odgajao učenike od 1. do 6. razreda. Nastava je trajala od 8 do 12 sati, djeca su išla kućama, a potom natrag u školu poslijepodne od 14 do 16 sati. Školski je pribor učenika bio: katekizam, čitanka, tablica od škriļjca, pisaljka od škriļjca. Dok je učitelj jednom razredu držao glasan sat, dotle su ostali radili pismene zadatke.

Bivša učenica Milica Kadija ovako se sjeća školskih dana: Veliki je naglasak bio na domoljubnom odgoju, učili smo mnogo domoljubnih pjesama, sudjelovali svečanostima, učili mađarsku povijest.

Za vrijeme II. svjetskog rata škola nema učitelja, djeca odlaze na nastavu u susjedno selo Nijemet, gdje ih podučava Stjepan Ebrić.

Tijekom rata salantska je škola porušena, nestali su dnevници, matične knjige, ormari, stolovi. Školu su Salančani obnovili svojim snagama i sakupljanjem milodara. Tako se već 1946. obrazovni rad nastavlja.

1950-ih godina u školu dolaze učenici iz bližih naselja: Nijemeta, Ištarka (Eszterágpusta), Turonja, Čarnote, Bošte, Garije. Škola se proširuje, dograđene su nove učionice, povećava se broj učitelja. Od 1956. g. svi su razredi razdvojeni, tada osam nastavnika radi u školi. Godine 1948. škola dolazi u državne ruke, 1951. dograđuje se još jedna učionica, viši razredi se iz nijemetske škole prebacuju u Salantu, u školi rade već tri učitelja. Od 1954. godine viši razredi iz Ištarka i Turonja dolaze u Salantu, a od 1955. salantskom okrugu pripadaju i viši razredi iz Čarnote i Bošte, od 1956. i iz Garije. Bivši učenik Marko Orovića ovako se sjeća jednog pokladnog bala: Odnekuda smo dobili jedan ozbiljan gramofon s pločama, kojim sam ja rukovao. Bio sam ponosan i odgovorno sam rukovao njime. Plesali smo na ondašnje hitove, i svi su tražili od mene glazbene želje.

Ako netko misli kako smo nakon nastave odmah krenuli kućama, vara se, jer imali smo, dva puta tjedno, pionirska zanimanja. Voditeljica (naše čete) bila je Magda Farkaš, zatim Janja Gergić. Na tim smo sastancima govorili o pravilnom vladanju pionira, mnogo smo se igrali, išli na izlete – kaže bivša učenica Marija Križić.

Godine 1967. izrađeni su planovi o proširenju školske zgrade, radovi su počeli 1968. g. Roditelji učenika mnogo su pomogli pri proširenju školske zgrade. Dana 26. svibnja 1970. g. svečano je predana nova zgrada. Godine 1975. selo dobiva dječji vrtić, čija kuhinja kuha i za školsku djecu.

Godine 1982. u mirovinu odlazi ravnatelj Lajos Dohoczky koji je od 1942. godine radio u salantskoj školi, kao učitelj šest godina, a zatim 34 godine kao ravnatelj. Od 1982. do 1988. godine ravnatelj je István Légradi, a od 1988. do danas Katalin Balogh, koja je pos-

ljednjih dvadeset i pet godina uveliko pridonijela razvoju školstva u Salanti, i u infrastrukturnom i programskom sadržaju. Proširena i suvremeno opremljena školska zgrada predana je na uporabu 1992., a dvorana za tjelesni odgoj 1993. godine.

Putem raznoraznih natječaja obogaćuje se školska oprema najnovijim strojevima, računalima, udžbenicima, pomagalicama. Ustanova je putem natječaja za projekte posljednjih godina dobila 88 milijuna 913 tisuća i 965 forinti. Cilj je stjecanje suvremenih znanja učenika, u učenicima izgrađivanje ambicija k samoobrazovanju, razvoj nadarene djece, potpomaganje slabih učenika.

Nakon pozdravnih riječi ravnateljice škole Katalin Balogh i uzvanih gostiju, među njima i načelnika Zoltána Dunaia te generalne konzulice Ljiljane Pancirov, slijedio je svečani program proslave. Proslavi je sudjelovalo izaslanstvo prijateljskog naselja Strizivojne, zastupnici mjesne Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Mijom Štandovarom, te mnogi drugi.

Detalj s prigodne izložbe

U programu svečane proslave koji se odvijao na dva jezika, sudjelovali su od najmlađih do najstarijih polaznika salantske škole, djeca iz tamošnjega hrvatskog narodnog vrtića, a uz sadašnje učenike, nekoliko bivših učenika, tako i nekadašnji đak, potom nastavnik salantske škole, pjesnik rodnom iz Salante, koji već niz godina živi u Pečuhu, Đuro Pavić. Nastup školskoga zbora pod vodstvom Enikő Bazsika Gyuricza, pjesme i recitacije, ples, nastup nadarenih učenika škole, primjerice učenice Sára David koja nas je oduševila svojom glasovirskom izvedbom... Vrtićka su djeca iz sa svojim odgajateljicama prikazala zahtjevan program, kratki igrokazi igrani su i na hrvatskom i mađarskom jeziku. Potom su predane plakete i spomenice mnogima, bivšim i sadašnjim učenicima, djelatnicima i pomagačima, te je posvećena spomen-ploča u spomen na stotu obljetnicu postojanja salantske osnovne škole. Spomen-ploču posvetio je salantski župnik, dekan šikloškog dekanata Ladislav Ronta. Slijedilo je druženje uz razgledavanje bogate izložbe povodom 100 godina škole, druženje i razgovori.

Uza stotu obljetnicu tiskano je i prigodno izdanje na mađarskom jeziku: Iskolánk története, 100 éves a szalántai általános iskola (1912–2012), Szalánta, 2012. Knjigu su sastavili Balogh Györgyné, Eva Adam Bedić, Freyné Balogh Judit, Tóth Ferencné, a izašla je u izdanju Pécsi Kistérségi Óvoda és Általános Iskola. Na 88 stranica s nizom fotografija, nakon uvoda ravnateljice škole Katalin Balogh, slijedi povijest škole, te sjećanja bivših učenika, nastavnika..., popis djelatnika bivših i sadašnjih, te imenik učenika koji su od 1927. do 2012. pohađali salantsku osnovnu školu, te imenik učenika koji u školskoj godini 2012/2013. pohađaju školu, uspjesi učenika, te prikaz rada Zaklade za salantsku školu „Holnapért”.

Marija Štandovar za naš fotoobjektiv ponovno je sjela u školsku klupu

U programu, između ostalih, nastupila je plesna skupina i orkestar KUD-a Marica

Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu

U Fakultetskoj vijećnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održan je krajem studenoga 2012. godine skup s međunarodnim sudjelovanjem „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“, u organizaciji Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Skup je organiziran u sklopu znanstvenog projekta „Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca“ voditeljice prof. dr. sc. Milane Černelić.

Četverodnevni znanstveni skup „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“ održan je kroz deset sesija na kojima su razmatrane teme vezane za etničke identitete, istaknute pojedince, jezik i govor, te povijesne i etnološke teme, a posljednjeg dana skupa organiziran je i stručni izlet u Krasno i Senj.

Prvu sesiju koja se bavila povijesnim temama otvorila je dr. sc. Tea Mayhew sa radom „Mletačko naseljavanje Morlaka u velebitsko Podgorje u drugoj polovici XVII. stoljeća“, nastavio je dr. sc. Drago Rokсандić s temom „Ličko-krbavski Bunjevci u ‘dugom’ XVIII. stoljeću: od Vlaha-katolika do Hrvata“, dr. sc. Marko Šarić govorio je o „Seobi Bunjevaca u Podunavlje iz 1608. godine u svjetlu osmanske politike prisilnog preseljenja stanovništva (‘sürgün’)“, dok je Stevan Mačković govorio o „Utjecaju državne ideologije i prakse na subotičke Bunjevce (1918–1941)“.

Drugu sesiju o jeziku i govoru otvorila je doc. dr. sc. Sanja Vulić izlaganjem „Današnji govor Krivog Puta“, dr. sc. Živko Gorjanac s bajske Više učiteljske škole govorio je o „Nekim svojstvenostima bunjevačkih govora u Bajskom trokutu u Mađarskoj“, a Jelena Gazivoda izlagala je na temu o „Živku Mandiću i borbi za očuvanje hrvatskog jezika kroz javna glasila“.

Treću sesiju o bunjevačkom identitetu otvorio je dr. sc. Slaven Bačić govoreći o „Suvremenoj srpskoj znanosti o Bunjevcima“. O nijekanju hrvatstva Bunjevaca, u zborniku radova sa simpozija „O Bunjevcima“ govorio je Tomislav Žigmanov. Mario Bara, govorio je o „Pseudoznanstvenom pristupu istraživanju identiteta bačkih Bunjevaca: primjer zbornika radova ‘Etnolingvistička i istorijska istraživanja o Bunjevcima’“.

Docent dr. sc. Petar Vuković izložio je svoj rad „Politika pamćenja u bačkih Bunjevaca ne-Hrvata“.

Četvrta sesija se također bavila temama identiteta, a otvorili su je Mihovil Gotal i

Kristina Vugdelija izlaganjem „Od rijeke Bune – društveno sjećanje o podrijetlu među hrvatskim Bunjevcima u Vojvodini“, doc. dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević i Tihana Rubić govorili su o „politikama pamćenja, kulturama sjećanja“ na primjeru Dužijance u Subotici, dr. sc. Jadranka Grbić-Jakopović izlagala je o „Jezično-govornoj situaciji i identitetu kod Bunjevaca u Mađarskoj“, dr. sc. Dinko Šokčević, voditelj Odsjeka za kroatistiku i ravnatelj Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu govorio je o „Slici Bunjevaca u djelima mađarskih autora u doba dualizma i između dva svjetska rata“, dr. sc. Robert Skenderović govorio je „Bunjevačkom i dalmatinskom identitetu u ugarskom Podunavlju u razdoblju od XVII. do XIX. stoljeća“.

„Istaknuti pojedinci“ bila je tema pete sesije koju je otvorila Ana Tomljenović govoreći o „Najistaknutijim Bunjevcima iz Smiljana, Trnovca i Bužima od naseljavanja 1686. do danas“, mr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, profesor Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu izložio je rad „Sudbina bunjevačkih Hrvata u djelima Antuna Karagića“, dok je Silvester Balić, znanstveni novak Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, govorio o „Poeziji Katice Sendrei i Katice Varga – kontinuitet bunjevačkohrvatske književne tradicije u Mađarskoj nakon 1945“.

Šesta sesija obrađivala je etnološke teme, a otvorio ju je dr. sc. Vitomir Belaj s temom „Drevna mitska baština oko Svetoga brda“, dr. sc. Boris Olujić izložio je rad „Moja iskustva s Bunjevcima tijekom istraživanja povijesne baštine na prostoru Nacionalnog parka sjeverni Velebit (2006–2012)“, Matija Dronjić govorila je o „Primorskim Bunjevcima između planine i mora“, dok se dr. sc. Tihana Petrović Leš bavila „Odijevanjem u Lici, na primjeru obitelji Japunčić i Kovačević“.

U sklopu etnoloških tema sedme sesije

mr. sc. Jasna Andrić izložila je rad „Kazivanja o imenu Bunjevci“, Mario Katić je govorio o „Običajima obilježavanja mjesta odmaranja s pokojnikom kao pokazatelj migracije Vlaha-Bunjevaca u dalmatinskom zaleđu“, dok su dr. sc. Milana Černelić i Danijela Birt Katić obradili temu „Oblici zadržanog života u drugoj polovici 20. stoljeća u Kruševu i Medvidi (Bukovica)“.

Osmu sesiju, otvorila je Katarina Čeliko- vić s „Analitičkim prikazom etnografskih sadržaja u ‘Subotičkoj Danici’“, nastavila Dubravka Luić-Vudrag radom „Značaj i uloga pokretanja časopisa ‘Klasje naših ravni’ (Subotica, 1935–Zagreb, 1944)“, Ljubica Vuković Dulić govorila je o „Slikarstvu bunjevačkih žena u kontekstu naivne umjetnosti XX. stoljeća“, Naco Zelić predstavio je rad „Obiteljski nadimci bačkih Bunjevaca kao značajka njihovog hrvatskog identiteta“, a Marinko Pijuković je govorio o „Tradiciji i kulturi ‘utkanih’ u liku bandaša i bandašice“.

Devetu sesiju otvorila je prof. Biserka Jaramazović temom „Materice i Oce kod Hrvata- Bunjevaca: Etnološko istraživanje u subotičkom i somborskom kraju“, Marijeta Rajković-Iveta, Tea Gorup i Ana Klopotan govorile su o „Božićnim običajima podunavskih Hrvata Bunjevaca“, Bojana Poljaković izlagala je na temu „Rodne uloge u tradicijskoj prehrani bačkih Hrvata Bunjevaca“, Kristina Pavlović govorila je o „Prehrani kod Hrvata Bunjevaca u Mađarskoj – što se u ‘bunjevačkom loncu’ promijenilo od prve polovice 20. stoljeća do danas“, dok je Sonja Burčar obradila temu „Bački salaši - vrednovanje baštine u funkciji razvoja turizma“.

Etnološke teme bile su prisutne i na desetoj sesiji koju je otvorila mr. sc. Renata Santo s temom „Da ne urekne! – Magijski postupci prevencije i liječenja djece kod Bunjevaca u Mađarskoj“, Antonija Prstačić govorila je o „Uskrnim običajima Hrvata Bunjevaca u Mađarskoj“, Marta Fiolić o „Dječjoj kulturi u Bunjevaca – primjeri iz južne Mađarske“, Tea Krnjak o „Obiteljskom životu Bunjevaca u Mađarskoj“ i Kristina Bernik je zaključila skup s radom „Kultura stanovanja u okolici Baje“.

Osim znanstvenih izlaganja na skupu „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“, otvorena je u auli knjižnice Filozofskog fakulteta izložba postavljena povodom 85. obljetnice Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, u sklopu koje je bila prikazana retrospektiva etnografskih filmova u autorstvu predavača i studenata Odsjeka.

Zagrebački profesori i studenti istraživali bunjevačke Hrvate u Bajskom trokutu

Nalazimo se u zbornici Odjela za hrvatski jezik pri Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji i razgovaramo s profesoricom Zagrebačkog sveučilišta Milanom Černelić.

Molim vas da se predstavite.

Došla sam iz Zagreba, radim na Filozofskom fakultetu Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, a ovamo dolazimo ja i moja kolegica Jadranka Grbić koja je kraće vrijeme boravila ovdje. Dobile smo stipendiju od mađarske vlade i to koristimo za istraživanje bunjevačkog puka u Baji i njezinoj okolici te u Budimpešti, ako budemo nešto uspjele i tamo saznanati.

Tu ste vas dvije profesorice i vaši studenti, je li?

Da, poslije su nam se pridružili studenti jer smo taj naš boravak tu iskoristili da nam studenti u okviru terenske nastave dođu u Mađarsku i da oni također s jedne strane tu obavljaju svoju nastavnu praksu, s druge pak da dobiju neke podatke u vezi s određenim temama koje su odabrali i o njima žele dalje istraživati.

U kojim ste našim selima bili?

Pa bili smo u Bikiću, Aljmašu, Čavolju, Kaćmaru, Gari, Fancagi, te smo neke intervju obavili i u Baji, ali se tu dosljedno radi o stanovništvu koje živi na selu ili je sa sela.

Kakve ste dojmove stekli?

Kazivači još uvijek dobro, kako oni kažu, „divane“ bunjevački, no, nažalost, moram reći da sam se, što se jezične situacije tiče, malko razočarala jer već samo mali broj ljudi govori hrvatski, nemaju ni prilike s kime razgovarati tako da je u odnosu na vrijeme kada sam prije bila tu razlika dosta velika. Mnogo ljudi više ne govori hrvatski. Malo mi je i to žalosno što iako djeca tu uče hrvatski jezik, to je manje-više formalne naravi jer, zapravo, govoriti ne znaju.

Kada ste prije bili u Bajskom trokutu?

To je bilo davne '83. godine kada sam kao nadobudna mlada počela raditi i isto sam se koristila stipendijom. Tada sam bila dulje ovdje, sada dva mjeseca, onda pak pet mjeseci, ali onda nisam sve vrijeme provela u Baji,

nego i u Budimpešti. Tada sam obavila puno istraživanja na ovome području i imala sam znatno više sugovornika za teme koje su me u ono vrijeme interesirale.

Svoj ste doktorski rad pisali na sličnu temu? Što mu je bio naslov? Imate, je li, o tome i svoju knjigu.

Prva knjiga mi je nastala na temelju mojeg magistarskog rada, i to s naslovom «Uloge i nazivi odabranih svatova u Bunjevaca». «Bunjevačke studije» su mi druga knjiga u kojoj sam ujedinila svoja dotadašnja istraživanja koja sam obavila između te prve knjige i ove druge te uključila i neke dijelove svoga doktorata da bi, zapravo, na jednome mjestu bilo dostupno sve nekome koga bi to moglo zanimati jer je to razasuto po mnogim časopisima. Naravno, ima i nešto novih priloga, a neki su i obnovljeni. Tu se radi o toj nekakvoj kompilaciji svih mojih radova koje sam radila vezano uz temu Bunjevaca.

Prolistao sam vaš rad i vidim da ste obišli mnoga područja gdje žive Bunjevci.

Da, pa Bunjevce sam manje-više nastojala obići koliko je bilo moguće jer područje Like je tada još bilo zanemareno, a u okviru projekta koji sada vodim zaokružili smo sva bunjevačka područja u Hrvatskoj. Prvi moj projekt nosio je naslov «Identitet i etnogeneza primorskih Bunjevaca» koji se odnosio, znači, na primorske Bunjevce, u prvom redu na senjsko zaleđe, a poslije smo krenuli s jednim novim projektom koji je obuhvatio sve bunjevačke ogranke, dakle nastavili smo s primorskima, s Podgorjem, to su zapravo područja koja su, što se bunjevačkog stanovništva tiče, bila gotovo potpuno neistražena, a sljedeće smo godine išli u Liku pa u Dalmaciju odnosno Ravne kotare i Bukovicu, i prošle godine u Bačku u Vojvodini. Ove je godine na redu Mađarska pa se to dobro poklopilo s ovom stipendijom jer naša financijska sredstva, naravno, nisu dostatna pa je pitanje koliko bismo inače mogli doći istraživački obuhvatiti Mađarsku i s ljudima na licu mjesta mogli razgovarati.

Planirate na tu temu i znanstvenu konferenciju.

Da, planiramo. Ona ima za cilj da, zapravo, sva ova naša istraživanja zaokružimo s jednom konferencijom u kojoj bi se iznijeli rezultati, mogli bismo reći, toga našeg desetogodišnjeg istraživanja, pa bismo sve naše suradnike željeli pozvati na tu konferenciju, pa i one koji možda nisu bili izravno uključeni u projekt, ali se na ovaj ili onaj način bave Bunjencima, da se vidi na području povijesti, etnologije, jezikoslovlja itd., dakle na područjima koja su važna za istraživanje jedne takve skupine, što se može iz svakoga takvog kuta gledano reći.

Rekli ste mi da imate i bačke korijene.

Da, što se tiče Bačke, tamo sam živjela. Korijeni su mi negdje isto povezani s Bunjencima. Očito ništa nije slučajno. Mama mi je lička Bunjevka, ali je imala dobre prijatelje u Bačkoj koje je još za vrijeme svojeg studija u Zagrebu poznavala, ali je stjecajem okolnosti završila u Bačkoj i tamo živjela dobar dio godina. Ja sam od svoje druge godine bila u Bačkoj.

U kojem mjestu?

U Bezdanu sam provela svoje djetinjstvo i ranu mladost. Gimnaziju sam pohađala u Somboru koji je, kao što i znamo, važan bunjevački centar, a i ta je gimnazija u to vrijeme bila dosta na visokom glasu

Kako se ta gimnazija zvala?

«Veljko Petrović».

Imate li neku poruku za čitatelje «Hrvatskoga glasnika»?

Pa, evo, na temelju ovih dojmova koje sam stekla, možda to nije pravo budući da se radi samo o bunjevačkom dijelu ovoga stanovništva, moja bi poruka bila da treba više učiniti da se njeguje hrvatski jezik na bilo koji način, da se one neke poteškoće na koje sam ja u razgovoru s ljudima nailazila, pokušaju nadići, dakle na neke koje su praktične naravi, to jest da hrvatski jezik nije svjetski, za razliku od njemačkog koji jest. Kod nas u Hrvatskoj takve dileme ne postoje budući da se svjetski jezik uči posebno, znači nevezano uz manjinske jezike. Ovdje, kako sam shvatila, izbor je jedan ili drugi pa se ljudi onda odlučuju, iako možda nemaju takve korijene, za njemački jezik koji im je korisniji u životu nego hrvatski. Međutim, evo, trebali bismo više poraditi i na njegovanju vlastitog jezika, osim toga, vjerujem, da se i u praktičnom smislu može pronaći onako rješenje da se veze s Hrvatskom mogu i, recimo, na nekoj privrednoj suradnji primijeniti, osim što je, naravno, važno da svatko svoj materinji jezik njeguje, da ga što više zna i koristi u praktičnom govoru. To je ono što sam primijetila da ljudi ako nešto malo i znaju govoriti hrvatski, ne govore ga, znači da međusobno ne komuniciraju na hrvatskom, i to većina naših ljudi.

Hvala vam na razgovoru.

Hvala i vama.

*Razgovor vodio u svibnju 2012:
Živko Gorjanac*

13. Božićni koncert u Šenkovcu s petroviskimi jačkaricama i tamburaši Koprive

Ime Kulturno-umjetničkoga društva Mihovil Krušlin u Šenkovcu, polag Zaprešića, nije jur nepoznato u našoj regiji, posebno ne u najsjevernijem i najjužnijem naselju Gradišća. Naime Šenkovec jur ljeta dugo je prijateljska općina Bizonji, a veze s petroviskimi ognjogasci, seniorskim nogometašima, a najnovije i školska kontaktiranja su sve češće. Zahvaljujući i dosadašnjoj dobroj suradnji, Šenkovljani bi bili jur predlani rado vidili petroviske jačkarice Ljubičica u pratnji tamburašev Koprive na svojem božićnom koncertu, ali do stvarnoga spravišća konačno je došlo 22. decembra, u subotu.

Skoro s dvournim zakašnjenjem je petroviski veliki autobus zašao pred šenkovljanski Ognjogasni dom, kade je nas dočekaio predsjednik Mjesnoga odbora Šenkovca Renato Turk i veljek nas invitirao, umjesto objeda, na večeru. Vrime je nam bilo dosta tijesno, poki-dob samo jednu uru smo imali do večernjega koncerta Općine Brdovec i KUD-a Mihovil Krušlin iz Šenkovca, u mjesnoj športskoj dvorani. Moderatorica programa i ujedno glavna junakinja u oblikovanju brojnih hrvatsko-gradišćanskih povezivanja Jasna Horvat sa širokim osmihom na licu je pozdravila goste, mješćane i prijatelje ne samo iz Petrovoga Sela nego i člane KUD-a Pitomačanke iz Pitomače. – *Trinaesto ljeto zaredom skupa dilimo radost Božića – i ovo ljeto u športskoj dvorani u Šenkovcu ka je večeras širom otvorila svoja vrata svim našim gostom i žiteljem Općine Brdovec sa željom – Svim na zemlji mir, veselje – večeras u naši srci i večeras u naše misli* – su zvučale nje riči ke je sprohadjao muzičko-jačkarni blok domaćinova, u izvedbi pjevačke i tamburaške sekcije KUD-a Mihovil Krušlin. Za recitacijom Ivane Stančin slijedila je dičja sekcija KUD-a, potom pak i najmladji tancoši su pokazali svoju koreografiju pred ogromnom publikom. KUD Pitomačanka, osnovan je 1985. ljeta, ovom prilikom je prvi put gostovao u Šenkovcu, predstavljajući bogati izbor pjesam i tančnih korakova pitomačkoga kraja. Koreografiju Jaskanskim

poljem su prikazali folkloriši KUD-a Mihovil Krušlin, a na kajkavskoj ikavici smo čuli još i već pjesam. – *Ni ljubav prema domovini nima ograničenja. Granice, društveni sistemi, uredbe, tijek vrimenta ne moru zadržati svist i čuti prema pripadnosti hrvatskom narodu, prema vjeri i hrvatskoj domovini. O tom nam večeras svidocu naši dragi i posebni gosti iz Petrovoga Sela, najjužnijem naselju Hrvatova u ugarskom Gradišću, ki su pet stoljeća od iseljavanja iz matične domovine sačuvali svoj hrvatski identitet jedinstvenom bašćinom običaja, jezika i vjere i održali veze sa starom domovinom* – s timi riči je najavila Jasna Horvat naše Petrovišćane, med kimi su neki prvi put boravili u Šenkovcu, a drugi pak s instrumentom ili uprav prez, imali jur i prlje sriču i priliku uživati u gostoljubivosti Šenkovljanova. Ženski jačkarni zbor Ljubičica, pod peljanjem Jolanke Kočiš, donesao je adventske i božićne jačke, a tamburaški sastav Koprive i samostalno je najavio iznimni dolazak Petroviskih tamburaševa u vlašćoj pjesmi. Petroviske dare je prikdala Edita Horvat-Pauković Karmenki Luketić, predsjednici

Karmen Luketić i Edita Horvat-Pauković pri prikldavanju darova

čega KUD-a, a potom su se još poredale preplipe domaće divojke s odličnim glasi. Cijeli božićni koncert je zatvorila skupna jačka „*Narodio nam se kralj nebeski...*”. Daljnje druženje je nastavljeno u Ognjogasnom domu s čestitkama, pjesmom i svirkom, a najraspoloženiji su i zatančali. Da nisu nas silili razni, najpr nevidjeni uzroci, gvišno bi bili produžili naš boravak puno zagrljaja, pjesme i veselja, ali smo morali s teškim srcem zbogomdati dragim domaćinom jur prije polnoći. Zaufano kažemo da i zaduženiki čuju, ufamo se u reprizi, ovput u Petrovom Selu.

-Tiho-

Ženski zbor Ljubičica prvi put je nastupao u Šenkovcu

Tamburaški sastav Koprive prilikom koncerta

KUD-a Mihovil Krušlin, u zaufanju da će se jačkarno-prijateljski susreti i u budućnosti nastaviti. Duet Mikloša Kohuta i Sabine Kapitar-Wagner takaj je zavridio burni aplauz. S tim glazbenom putovanju još nije bilo kraja, mladi pjevač Antonio Maričević je zapjevao u pratnji članice doma-

Trenutak za pjesmu

Šandor Horvat

haiku-i

ruža u snigu
koč čudo kvizno
sad pokvaren svit

***

trava zelena
kripi nam dušu s drugim
ne atrakcijom

***

kapljica vode
radost ter muka suze
pot rosa pilo

zornicanova.croatia.hu

Mađarska je vlada iznosom od milijun i osamsto tisuća forinti naknadno sufinancirala objelodanjene i božićni broj Zornice nove te web portal zornicanova.croatia.hu. Financiranju su se pridružili i Hrvatska državna samouprava te Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu.

Nas Hrvate u Mađarskoj obradovala vijest o ponovnom izlaženju hrvatskoga vjerskog časopisa, ovoga puta naslova Zornica nova, a od 11. prosinca 2012., pod linkom zornicanova.croatia.hu dostupna je i na internetu. U Croaticinoj višenamjenskoj dvorani nakon prigodnih govora

Croaticina ravnateljica Čabe Horvath, hrvatskog veleposlanika u Mađarskoj dr. Gordana Grlića Radmana i predsjednika Hrvatske državne samouprave Miše Heppa, urednica Zornice nove Milica Klaić Taradija predstavila je portal časopisa. Predstavljanje su nastupom uveličali polaznici budimpeštanske Hrvatske škole. Pjevački zbor pod ravnanjem popodnevnih odgajateljice Ágnes Nagy otpjevao je božićne pjesme, stihove Stipana Blažetina naslova „Did na tragu“ recitirala je Laura Tišlerić te pjesmu „Užgimo svijetle, prijatelju moj“ interpretirala je Šara Novak, „Himnu života“ Majke Terezije recitirali su Žolt Karlović i Josip Szöllösi, a svečani program završen je hrvatskim melodijama školskog sastava.

Važnost što jednostavnije i brže dostupnosti prepoznala je urednica hrvatskoga vjerskog časopisa Milica Klaić Taradija pojavom časopisa na internetskoj mreži. Portal je pregledno, čisto i jednostavno grafički oblikovan. Zaglavlje donosi podrobnosti naslovnica već objelodanjenih brojeva časopisa. Izuzev fotografija aktualnijih naslova: Promocija božićnog broja Zornice nove, Hrvatski dan 2012. Pečuh, Vjerski život knjiške hrvatske zajednice, Sedam godina vršenskog crkvenog života, ostale su fotografije statične. Vodoravno se nude linkovi: Aktualnosti, Galerija, Arhiva, Hrvatske vjerske zajednice u Mađarskoj i Kontakt. U rubrici povijest, kultura, književnost nudi se napis o Svetom Tomi i zabilježbe pjesama iz pera Živka Mandića, autor Đuro Franković piše o Grofici Prandau i pečuškom glazbenom životu u 19. stoljeću, o biskupu, nadbiskupu, kardinalu Đuri II. Draško-

viću, o Katarini Perényi Frankopan i prvotiskanoj mađarskoj knjizi. U rubrici Hrvatske vjerske zajednice u Mađarskoj Milica Klaić Taradija opisuje Vjerski život knjiške hrvatske zajednice, a Marijana Balatinac sedam godina vršenskog crkvenog života, te pripreme za Božić, božićne blagdane donosi naslov Božićni tjedan. Ali tu je i Evanđelje tjedno i pod linkom Za mlade: Dani darivanja – Barbara, Nikola, Lucija i Igrokaz za mlade. On-line se mogu naručiti i izdanja te postavljati pitanja.

Kako saznajemo, mađarska je vlada izno-

som od milijun i osamsto tisuća forinti naknadno sufinancirala objelodanjene i božićni broj Zornice nove te web portal. Financiranju su se pridružili i Hrvatska državna samouprava te Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu. Naravno, to su samo početni koraci, planova ima mnogo u nadi da će se naći i financijska pozadina.

Pratite novosti pod linkom zornicanova.croatia.hu, ali na adresu zornicanova@gmail.com očekuju se napisi, fotografije i za časopis i za portal.

Kristina Goher

Snimke: Tomica Taradija

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i Sveučilišta primijenjenih umjetnosti, 28. siječnja 2013. u 18 sati na Sveučilištu primijenjenih umjetnosti u Budimpešti (1062 Budapest, Andrásyeva cesta 69–71) otvara se izložba hrvatskog slikara Duje Jurića, pod naslovom Memo-Chips. Izložbu otvaraju rektor Sveučilišta primijenjenih umjetnosti dr. Frigyes Dla König i veleposlanik Republike Hrvatske dr. Gordan Grlić Radman. Izložba će se moći pogledati do 7. veljače 2013, radnim danom od 10 do 18 sati, subotom od 10 do 13 sati.

Bogatstvo...

Branje rozmaringa u Nardi 1980. ljeta;
sliku je poslao: **dr. Šandor Horvat**

Kada se morsko plavetnilo miješa sa zelenkastim

O jadranskome putničkom vodiču mađarskog autora

Volim Hrvatsku! Na tu, sve popularniju tv emisiju asociiram, čitajući knjigu pod naslovom *Adriakék, tengerzöld* (u mom prijevodu: *Jadransko plavetnilo, morsko zelenilo*). Istina, autor, dopisnik agencije MTI-a iz Zale (inače živi u Kaniži) Béla Lendvai ne taji da s puno ljubavi, pristrano piše o Hrvatskoj. Naravno, može se i tako – štoviše, hvalevrijedno je ako baš neki Mađar tako pristupa našoj matičnoj zemlji – ali može se i mnogo praktičnije, realnije, korisnije za čitatelje, bez nekih zabluda, što ne može svako kontrolirati.

Kao što je i na predstavljanju knjige u Jegersegu (Zalaegerszeg) rečeno: izdavači u Mađarskoj znatno su zakasnili s objavljivanjem turističkih vodiča o Jadranu. Da bi se ta zaostalo nekako nadoknadila, u posljednjim godinama jedan za drugim se javljaju poznati i nepoznati autori, sa što boljim knjigama, nažalost, i s izdanjima ispod razine. Kako bi to Mađari rekli: *tizenkettő egy tucat!* U sedamdesetim i osamdesetim godinama prošlog stoljeća imali smo svega jedino izdanje: Jugoszlávia. Doduše, njegov poznati autor Gyula Bács više puta je preradio i nadopunio (kako bi danas rekli: aktualizirao) svoj rad, koji bi nam i dan-danas mogao poslužiti kao koristan putokaz. Naime kulturne, muzealne vrijednosti nisu se znatno promijenile odonda, a pažnje vrijedne prirodne ljepote su iste. U spomenutoj knjizi gotovo od 900 stranica (s bogatim dodatkom zemljovidnih karata) umalo polovina pripada Hrvatskoj i njezinu moru. Primjer današnjim piscima putokaza moglo bi služiti i izdanje iz 1998. godine koje Sándor Szarka bilježi pod naslovom *A horvát tengerpart*. Treba da priznam, mnogo putnih ciljeva sam baš iz te knjige izabrao tako da naknadno nisam se ni u čemu razočarao. Na to se kaže: napisano na papiru i stvarnost na mjestu potpuno je usklađeno. A i od toga je prikladniji priručnik objavljen u serijalu *Mako Polo*, s naslovom *A dalmát tengerpart (Dalmatinsko primorje) 2001. godine*. Podnaslov je *Biztos tippék! (Sigurna ponuda)* – što je stopostotno tako. Bez tog priručnika (prevedenog s njemačkog na mađarski) nikad ne bi znao da u Bolu na Braču u dominikanskom samostanu čak i turiste primaju, u udobnom ambijentu, s potpunim komforom. Vodič nad vodičima je prema meni – na hrvatskome – *Hrvatski Jadran (naklada Naprijed, Zagreb, 2001)*. Garancija za kvalitetu toga je autorski tim koji tvore najbolji poznavatelji pojedinih regija. Opširno, čak na 400 stranica prikazuju sve pozornosti vrijedne kulturne i prirodne znamenitosti. Uz čitljiv tekst, u knjizi ima i domalo pola stotine zemljovidnih karata i planova gradova posve u koloru.

O čemu je riječ kod Lendvaia? Je li on

Autor Béla Lendvai (u sredini) u društvu Marina Skenderovića, voditelja ispostave HTZ-a u Budimpešti, i Zoltána Balaicza, jegerseškog dogradonačelnika, podrijetlom Hrvata

sastavio turistički putokaz ili knjigu doživljaja? On tvrdi da je posljednje, što se žanra tiče. Zapravo, kod njega ima i jedno i drugo, tako reći jadransko plavetnilo se miješa s morskim zelenkastim. Kao reporter, s osobnim, proživljenim pričama postupa kada o tome piše kako je sa svojim sinovima u vodi među uhvatio, i što se s njom poslije dogodilo. Ili kako su u moru lignju ulovili. Doslovno se vidi osobno prisustvo kada je riječ o zdravstvenoj opskrbi priobalne Hrvatske. Sinčić mu neočekivano obolio, pa se u pulskoj bolnici našao, gdje su ih ravnodušno primili i osim toga nisu prepoznali djetetovu bolest. Unatoč tomu naš autor nije izgubio svoj optimizam jer zaključuje mnogošta se promijenilo nabolje tamo u posljednjih nekoliko godina.

Knjiga se u većem dijelu temelji na klasičnoj, poznatoj praksi turističkih vodiča. Može se u njoj čitati o živom svijetu mora, o botaničkom bogatstvu priobalja, ali sve to samo nakratko, i što tajiti: površno. Pravo rečeno, neće se baš iz takvog izdanja orijentirati onaj koga dublje zanima biljni svijet, odnosno život u podmorju. Za to postoje specijalni, znanstveni studiji. Autor na više mjesta tretira mentalitet hrvatskog (primorskog) čovjeka. Postavlja trivijalno pitanje: je li ugostitelji podmeću turistima, ili ne? I još jedna stereotipija: jesu li Hrvati sjetni, tužni, sanjarajući? A drugi put dogmatično ustvrđuje: Hrvatska je s pravom ponosna na svoju kulturu. I na svoju gastronomsku ponudu, iz čega su nerazumljivo izostale takve slastice kao što je domaći pršut, koji se na drugi način proizvodi u Istri i na drugi u Dalmaciji. Isto tako praktično ni riječi nema o takvim vrhunskim vinima kao što je daleko poznati dingač s Pelješca, koji će uskoro, s unijskim priklju-

čenjem, upoznati sve veći broj onih zemalja koje raspoložu sa zahtjevnim potrošačkim tržištem. O paškom siru samo je nakratko nešto priopćeno, pa tko ništa ne zna o njemu, i poslije toga ga neće kušati, tražiti.

Nedostaju i ostale, za klasične putokaze karakteristične informacije. Putničkih, zemljopisnih karata uzalud tražimo, njih jednostavno nema. Mada je autor mogao barem ona mjesta nacrtati o kojima manje više piše. Naprimjer, ona naselja, ljetovališta koja (doduše, na način promidžbenih, reklamnih materijala) nabraja, virtualno putujući na staroj jadranskoj magistrali, počev sa sjevera od istrijanske Savudrije, sve do Konavala, do granice s Crnom Gorom. Od ukupno 140 stranica četrdeset posvećuju toj listi. Napominje i neke veće, poznate otoke,

kao sto su Brijuni, Krk, Cres, Lošinj, Rab, Pag, Brač i Hvar, ali i to prilično oskudno. Ima i dodatak slika u koloru, koje tehnički i sadržajno nisu baš na odgovarajućoj visini.

Mnogima će korisno biti poglavlje *Praktično*. Pod tim naslovom, osim spomenutih zdravstvenih usluga, vozačima auta pažnju skreće na važnost zelene kartice. Osim toga objavljuje i web-stranice takvih tvrtki, ustanova kao što je autoklub, carina, INA, Jadrolinija. Oni koje zanima do korisnih informacija mogu doći u poglavlju *Dolazak gostiju* nekad i sad. Iz toga se može doznati pripadnici kojih naroda prednjače brojčano na listi inozemnih turista, odnosno tko koliko troši na dan za smještaj, za obrok i ostale namirnice. Broj Mađara koji godišnje ljetuju na Jadranu iznosi 350 tisuća. Velik dio njih se svake godine vraća tamo, pa prilično dobro poznaje obalna mjesta, zna gdje što vrijedi posjetiti. Ali u knjizi i vjerni putnici mogu naći neke novosti, o kojima dosada nisu znali. Ne govoreći o onima koji se tek spremaju da će prvi put tamo ljetovati. Njihovu će pažnju vjerojatno bolje privući sve ono što im se nudi na čitanje.

Nedvojbeno, autor bi mogao zadobiti veću mjeru priznanja ako više mjesta i sam potraži, osobno upozna, i tako sastavi doista knjigu doživljaja, što zasad nije mu u potpunosti uspjelo. Na pitanje, koliko je putovao, koliko vremena je proveo na moru, nije dao točan odgovor. Samo reče: službeno, kao novinar i s obitelji dovoljno je vremena proveo na moru. Inače – kaže on – nije tako važno duljina vremena. I 48 sati može biti dovoljno da neko za čitav život zavoli taj jedinstveni Jadran.

Josip Mihović

Svečanost predaje maturalnih vrpca u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji

„Svi mi nosimo zastave, ali su najteže borbe u sutonu kad se osjećaju sakriveni zakoni života kao olovo i kada je teža teška kao grob.“ (Miroslav Krleža)

Svečari s razrednicima

Máté Galambos, Virág Gombor, Bianka Đurin, András Káli, Gergő Hidvégi, Barbara Horváth, Gabriella Stummer (12.a), Zita Burger, Ilderina Kovačević, Inez Kvarda, Arlinda Muhadri, Xhyljeta Muhadri, Nerina Petrevsky (12.b) imena su gimnazijalaca generacije 2009–2013. koji su uz razrednika Lászla Simona te Ladislava Gršića u predvorju Hrvatske gimnazije 18. siječnja primili maturalne vrpce.

Vani snijeg pokriva ulice i spava na granama drveća... Topla svjetlost poziva nas u aulu Hrvatske gimnazije. Na tamnoplavoj draperiji svilene mašne ružičaste boje i natpis „Predaja vrpca 2013.“ Da, ružičaste boje kako bi bile u skladu s komadom svile djevojaka pri plesu. Ovom su se posebnom prigodom okupili profesori, roditelji, prijatelji i bivši maturanti. Tiha glazba i niz stubišta laganim koracima dolaze razrednici, djevojke u bijeloj haljini u pratnji otmjenih mladića. Ova je večer isključivo njihova. Predaja maturalnih vrpca jedna je od najprisnijih prigoda, puna uzbuđenja, trenutak iskrenosti i prijateljstva. Mladi 11 razred marljivo i odano priprema program, koji se tijekom tjedana možda mijenja... a maturanti brižno biraju glazbu za završni ples.

Umjesto govora, 11. razred darovao je kitu pjesama i dobrih riječi. „Dragi naši dvanaesti razredi – sada već maturanti, učenici, nastavnici i roditelji! Srdačno vas pozdravljamo na

svečanom programu predaje vrpca. Usred zime, sredinom siječnja kada još priroda spava i ponekad i mi zajedno s prirodom, stigao je trenutak za buđenje, za osvježanje, za obnovu. Sve je spremno: aula je ukrašena, instrumenti su naštimani, na djevojkama svečane noćne haljine, iz pozadine dopire tiha glazba, mladi su spremni za ples. Može krenuti čarolija.“ – reče na početku programa 11. razreda Šara Novak. I odista, čarolija se spustila u aulu. Gimnazijalci su naizmjenično recitali stihove, među inima i pjesme Stipana Blažetina, Marka Dekića, te biranim riječima govorili svečarima o važnosti prijateljstva,

o raskrscima života, koja su simbol odluke, o ljubavi i skladnom životu... i, naravno, maturantima su zaželjeli dobre ocjene i lijepe rezultate. Potom su zajednički s razrednicom Marijom Šajnović otpjevali pjesmu koju su skladali za ovu prigodu, te zaplesali. U ime škole svečare je pozdravila ravnateljica Ana Gojtan. „U Hrvatskoj nije uobičajeno prirediti takvu svečanost. Ali budući da je lijepa tradicija, preuzeli smo je. Kao što nje-gujemo i takve hrvatske običaje koje ovdje u Mađarskoj ne poznaju. Dvojni identitet tako obogaćuje našu kulturu, našu osobnost i naše znanje. Jer običaj uvijek znači i predaju znanja, iskustva. Kada dođe vrijeme svečanosti predaje vrpca, stavljamo na vagu sve ono čime se obogatilo naše znanje za vrijeme provedeno u ovoj ustanovi, sve ono što je obogatilo našu osobnost, što smo dobili od ove zajednice. A mi sami što smo učinili za ovu zajednicu? Ako sve to zbrojimo, konačni je rezultat jednadžbe: postali smo odrasli“ – istaknula je ravnateljica Gojtan.

Neizostavni je dio programa i kratki film 12. razreda u kojem se nizalo mnoštvo fotografija o zajedničkim izletima, maturalcu u Dubrovniku, druženjima i slikama iz mladosti. I uslijedio je ples djevojaka. Poput bijelih labudova, krhko i otmjeno su plesale na glazbu Yanna Tiersena. U koreografiji su se miješali elementi plesova hrvatskih običaja s pokretima suvremenih plesova ili pokreta marionetskih figurica. Potom željno očekivani trenutak, predaja maturalnih vrpca. Andrása Kália uspjeli su iznenaditi jer je maturalnu vrpca preuzeo od svoga brata, bivšeg gimnazijalca Bencea Kália.

I na kraju zajednički ples, valcer. Budući da u 12. razredu ima tek tri dječaka, uskočili su u pomoć mladi naraštaji. Svečanost je završena plesom s roditeljima i prijateljima.

Plavu vrpca s HOŠIG-ovom značkom od 18. siječnja nosi trinaest maturanata. Prohujat će dani i pokucat će na prozoru svibanjska matura. Svi mi znamo da ste vi spremni na još jedan izazov i uspješno ćete položiti ispit zrelosti. Budite hrabri, ustrajni u životu i vjerni Hrvatskoj gimnaziji.

Kristina Goher

Zajednička pjesma skladana za slavljenike

Božićni program i darivanje hrvatskih učenika u Mohaču

Polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika u Széchenyievoj osnovnoj školi u Mohaču i potkraj prošle godine, 17. prosinca, priredili su Božićni program. Tom je prigodom Stipan Filaković, predsjednik Hrvatske samouprave grada Mohača svim učenicima uručio božićni dar Hrvatske samouprave, a školi darovao pet muških i pet ženskih kompleta izvorne mohačke šokačke nošnje, koje su dali izraditi supotpomom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

Gosti, domaćini i polaznici hrvatskoga jezika na Božićnom programu

Tom se prigodom u športskoj dvorani okupio velik broj roditelja, baka i djedova, a svojom nazočnošću svečanost su uveličali i uzvanici koje je srdačnim riječima pozdravila učiteljica hrvatskoga jezika Anka Brozovac, među njima posebno Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, Stipana Filakovića, predsjednika Hrvatske samouprave grada Mohača, Đuru Jakšića, predsjednika Šokačke čitaonice, ravnateljicu mohačke škole Miskolczi Imréné, doravnateljicu škole, novinara Hrvatskoga glasnika, te učiteljice prvog, drugog i trećeg razreda,

uprave grada Mohača. Tom je prigodom on svim učenicima uručio božićni dar Hrvatske samouprave, a školi darovao pet muških i pet ženskih kompleta izvorne mohačke šokačke nošnje, koje su dali izraditi supotpomom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Ujedno je izrazio želju da će to nastaviti i dogodine kako bi upotpunili narodnu nošnju za polaznike hrvatskoga jezika.

I ime učenika, na lijepom i vrijednom daru zahvalila je ravnateljica Miskolczi, koja je pri tome izrazila nadu da je ovo samo početak puta i da će dogodine biti još više djece upisane na hrvatski jezik. Ona je pohvalila sudionike, zahvalila roditeljima što su upisali svoju djecu na predmetnu nastavu hrvatskoga jezika. Uz ostalo je istaknula kako time da od pet obveznih sati tjelesnog odgoja dva sata posvećuju plesnom odgoju, daju još više plusa djeci, što se i u proteklom razdoblju pokazalo vrlo uspješnim.

Nazočnima se obratila i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je treći put zaredom boravila na ovoj svečanosti, a bila je u više navrata i na oglednim satima. Kako je uz ostalo dodala, namjerava posjetiti i sate plesa, a u nadi da će se dobar glas širiti dalje, te da će se upisati novi naraštaj uče-

Roditelji i stari roditelji okupili su se u velikom broju

Skupina hrvatskih učenika

nika. Uz pohvale djeci, učiteljici hrvatskoga jezika koja ih je vrlo lijepo pripremila, te ravnateljici škole, ona je zahvalila i roditeljima ističući kako je to zajednički uspjeh.

Svečanost je završena u predbožićnom ugođaju, darivanjem i lijepim željama za novu godinu, u nadi da će se upisom prvašića povećati broj učenika, a predmetna nastava hrvatskoga jezika proširi na sva četiri godišta nižih razreda.

S. B.

Ravnateljica Miskolczi Imréné i Đuro Jakšić s darovanom šokačkom nošnjom

bivše učiteljice i odgojiteljice, sve roditelje i stare roditelje.

Četrdeset i šest učenika triju hrvatskih skupina, od 1. do 3. razreda, koje je uvježbala učiteljica hrvatskoga jezika Anka Brozovac, u okviru Božićne svečanosti predstavilo se kazivanjem prigodnih stihova, pjesmama, tradicijskim dječjim igrama i običajima, a njihov je program nagrađen velikim pljeskom. Okupljene goste i uzvanike, a među njima posebno djecu, polaznike predmetne nastave hrvatskoga jezika, pozdravio je Stipan Filaković, predsjednik Hrvatske samo-

Radosni učenici s božićnim darovima Hrvatske samouprave

Svečanost kazivanja stihova i proze u Baji

Svi su sudionici bili pobjednici

Dio sudionika iz Baje, Bačina, Gare i Kačmara

U suorganizaciji Gradske knjižnice „Endre Ady”, Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačka čitaonica” i Hrvatske samouprave grada Baje, 14. prosinca 2012. godine u Baji je održano Županijsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku, koje je ove godine upriličeno u prostorijama Bunjevačke čitaonice. Kao i svake godine, pozvane su sve škole iz Bačko-kiškunske županije u kojima se hrvatski jezik predaje u okviru dvojezične i predmetne nastave ili u obliku kružoka.

U ime organizatora, okupljene sudionike, učenike i njihove nastavnike srdačnim je riječima pozdravila Angela Šokac Marković, predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje, te im zahvalila na odazivu. Posebno je pozdravila uzvanike i članove ocjenjivačkog suda: Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, Moranu Plavac, lektoricu hrvatskoga jezika, i Živka Gor-

janca, voditelja Odjela za hrvatski jezik pri Institutu za narodnosne i strane jezike na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji. Ujedno je zahvalila na potpori Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, kojom su osigurane hrvatske knjige za nagrađivanje učenika.

Pozivu na svečanost u kazivanju stihova i proze odazvao se 31 učenik predmetne nastave hrvatskoga jezika s Dolnjaka i Fancage iz Baje, nadalje iz Bačina, Gare i Kačmara.

Kako uz ostalo reče Angela Šokac Marković, svi su bili vrlo vješti, izabrali su prigodne stihove, kazivali stihove hrvatskih dječjih pjesnika te naših domaćih autora.

Odlukom stručnog ocjenjivačkog suda da su svi sudionici pobjednici, svim su sudionicima uručene spomenice i prigodne poklonknjige, a najboljima su proglašeni Neli Bodnar (OŠ Fancaga), Dana Nemeti, Alexandra i Marcel Dózsa (OŠ Dolnjak).

S. B.

Najbolji među dobrima: slijeva Dana Nemeti, Alexandra Dózsa, Neli Bodnar i Marcel Dózsa

Izradila: Dijana Kovачić
iz Fičehaza

CROATIADA 2013

Hrvatska državna
samouprava raspisuje

NAGRADNI LIKOVNI NATJEČAJ

za djecu hrvatskih vrtića, učenike osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj na temu: *Ilustracija mog omiljenog hrvatskog književnog djela.*

Tehnika izradbe likovnih radova slobodna je, iskorištavanje mogućnosti kolaža, pastela, flomastera, akvarela i kombiniranih tehnika.

Upute za slanje radova

Svaki rad na poledini obvezatno mora sadržavati ove podatke:

- ime i prezime autora
- razred ime i kontaktne podatke nastavnika (e-mail adresu)
- ime i adresu škole
- naslov odabranoga književnog djela
- naslov crteža

Radovi koji su nepotpuno označeni ili nemaju potrebnih podataka, nažalost, ne mogu ući u konkurenciju.

Sve pristigle radove pomno će razmotriti i vrednovati Đuro Šarkić, umjetnik.

Autore i autorice nagrađujemo na svečanoj dodjeli nagrada u keresturskom OC «Nikola Zrinski».

Ujedno su najbolji radovi prikazani na izložbi i izdani u obliku zidnog kalendara 2014.

Nagrađenim učenicima obavijest o nagradama i vremenu održavanja dodjele poslat ćemo na adresu škole.

Radove pošaljite najkasnije do
20. veljače 2013.

Likovne radove možete poslati isključivo običnom poštom na adresu:
Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.

Za dodatne informacije slobodno pitajte Evu Mujić, HDS-ovu referenticu,
06/1-303-6094
(muity.hrsamouprava@chello.hu).

SUMARTON, PRELOG – Mnogi su pomurski Hrvati ispratili staru godinu u međimurskome Prelogu, naime najpopularniji tamburaši Pomurske regije Sumartonski lepi dečki, koji su lani slavili svoju desetu obljetnicu postojanja, svirali su samostalni koncert na otvorenome u tome gradu. Na preloškome Trgu Slobode okupilo se mnoštvo Hrvata s desne i lijeve obale Mure, slušali su najpoznatije hrvatske pop i zabavne uspješnice, kušali kuhano vino i čestitali jedan drugom sretnu novu godinu. Novogodišnju je čestitku svima okupljenima uputio preloški gradonačelnik Dragutin Glavina, nakon čega je slijedio raskošni vatromet.

SERDAHEL – Serdahelsko kulturno i športsko društvo, u suradnji s Hrvatskom samoupravom „Stipan Blažetin”, 2. veljače organizira Malonogometni turnir u spomen Stipanu Blažetinu. Nogometni je turnir prvi put održan povodom sedamdesete obljetnice rođenja i desete obljetnice smrti Stipana Blažetina, naime Blažetin je bio jedan od utemeljitelja Nogometnoga kluba u Serdahelu, kada je momčad bila čak i u županijskoj ligi. Nogometni se turnir priređuje treći put, a ove će godine igrati momčadi iz Novakovca, Petribe, Petrovoga Sela i Serdahela.

SUMARTON – Društvo vinskih pajdaša 26. siječnja priređuje Vincekovo na Kamanovim goricama, s početkom u 14 sati kod podruma Jožeka Rodeka. Prema predviđenom programu članovi Društva priredit će obred posvete trsa, tijekom popodneva običi će klijeti, a kulturni će program nuditi Mješoviti pjevački zbor KUD-a Sumarton.

PEČUH – Kako je za Hrvatski glasnik izjavio Mišo Šarošac, voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Klub odnedavno ima i svoju službenu internetsku stranicu: www.senoa.hu, ili www.media-net.hu, a e-mail posta obavlja se preko adrese senoa@senoa.hu, ili media-net@senoa.hu.

KOZAR – Hrvatska narodnosna samoprava toga sela 3. veljače organizira tradicionalne Ženske poklade u mjesnom domu kulture (Kossuthova 33). Priredba počinje u 14 sati povorkom sudionika Ženskih poklada kroz Kozar, a u 17 sati počinje kulturni program u domu kulture uz nastup KUD-a Tanac i Orkestar Vizin te Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe iz Pečuha. Nakon programa slijedi druženje i bal uz glazbu Orkestra Vizin.

SURDUKINJ – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Surdukinja, u tamošnjem domu kulture 26. siječnja priređuje se Šokački bal. Za balsko raspoloženje brine se Orkestar Orašje.

Počele pokladne zabave u Bačkoj

Bunjevačko prelo u Čavolju

Potkraj prošloga tjedna čak trima bunjevačkim prelima otvoren je niz pokladnih zabava u Bačkoj. Naime, osim Baškuta

i Tompe, u glavnoj organizaciji mjesne Hrvatske samouprave 12. siječnja održano je i Bunjevačko prelo u Čavolju. Kako nam uz ostalo reče domaćin i organizator, predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Mandić, davne 1925. godine prvo Bunjevačko prelo, koje se s manjim prekidima pedesetih godina prošloga stoljeća očuvalo do danas, po dolasku u Čavolj organizirao je Ivan Petreš.

U lijepo obnovljenoj i okićenoj dvorani doma kulture okupili su se članovi mjesne zajednice bunjevačkih Hrvata i njihovi gosti iz okolnih naselja, a prelo je već po tradiciji otvoreno bunjevačkom „himnom” Kolo igra, tamburica svira.

Otvarajući zasigurno najveću i najpoznatiju godišnju tradicijsku priredbu, u ime organizatora Stipan Mandić podsjetio je na istaknute prošlogodišnje uspjehe. Tom je prigodom spomenuo županijsku nagradu za manjine koja je dodijeljena Bunjevačkome kulturnom krugu, nadalje trodnevnu znanstvenu i kulturnu priredbu kojom je obilježena šezdeseta obljetnica utemeljenja iste udruge. Osim toga objelodanjena je i knjiga dr. Miše Mandića s naslovom Priče sa bunjevački salaša.

Među planovima za 2013. godinu najavio je prisjećanje na nekadašnjega čavoljskog župnika i književnika Ivana Petreša, te poželio svima sretnu novu godinu i dobru zabavu.

Kao i svake godine, u okviru prigodnoga kulturnog programa nastupili su članovi dječje, omladinske i odrasle skupine Bunjevačke kulturne grupe, koja djeluje pod okriljem mjesne Hrvatske samouprave. U pratnji Tamburaškog sastava „Bačka” oni su

izveli splet bunjevačkih plesova, pjesama i dječjih igara, koje je s njima uvježbala učiteljica Zita Ostrogonac Kiš, voditeljica društva. Na kraju programa, pozivanjem okupljenih gostiju zaplesalo se i zajedničko, bačko kolo „na dvi strane”. U nastavku večeri za dobro raspoloženje i ove godine pobrinuo se orkestar „Bačka” iz Gare, pa je zabava potrajala do zore.

S. B.

Gradišće pod snigom Zimske poteškoće, kaos u prometu

Projdući tajedan Gradišće je dobilo debeli bijeli pokrivač na svoje tijelo. Snizno nevrime je paraliziralo promet, izazvalo neugodnosti i na jedan dan je zaprlo brojna naselja. Naši štitelji bili su i ovom prilikom na terenu ter sa svojim kipici su hteli „povidati“, kako nam je bilo ovde u zapadnom kraju Ugarske prošloga petka.

Slike su s nami podilili iz Bizonje Balaž Martinšić, iz Hrvatskoga Židana Petar Horvat, iz Koljnofa Monika Taschner-Egrešić, a Petrovo Selo je pohodila sa snimalom vaša novinarka.

- Tiho-

PEČUH – KUD Tanac i Orkestar Vizin 25. siječnja u Kulturnom centru «Zsolnay» priređuju večer kojom će proslaviti uspjeh postignut u završnici natjecanja mladih talenata narodne glazbe i plesa, u kategoriji plesnih ansambala na natjecanju Fölszállott a páva / Paun poletio. Završnica natjecanja bila je 15. prosinca i KUD Tanac zauzeo je istaknuto drugo mjesto nakon sedmomjesečnih pretkvalifikacijskih natjecanja. Organizatori na proslavu očekuju sve koji na bilo koji način pomažu njihov rad. Program proslave počinje u 20 sati prikazivanjem filmova s nastupa u sklopu natjecanja, i zahvalom pomagačima i sponzorima, a nastavlja se zajedničkim plesom s nazočnicima te plesačnicom uz Orkestar Vizin, potom slijedi prikazivanje filmova iz 25 godina djelovanja i rada KUD-a Tanac.

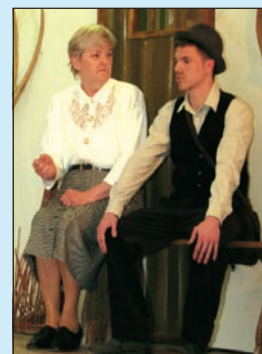
KOLJNOF – U skupnom buševčko-koljnofskom projektu „Škola hrvatskoga jezika“, koji je lani uspješno pokrenut u Dvojezičnoj školi „Mihovil Naković“ u Koljnofu, 25. januara, u petak, će doći do prezentacije rezultata. Naime, isto tako kot i lani, dva pedagoga OŠ iz Vukovine su dva tajedne dugo potpomagali podučavanje hrvatskoga jezika i dodatnih predmetov. Učitelji iz Hrvatske, Suzana Vranić i Dragan Živković u spojeni razredi će predstaviti u posebnoj uri od 10 uri, ka su dostignuća ove specijalne nastave. Na otvorenu uru su pozvani svi zastupnički mjesne Hrvatske samouprave, kot i načelnik sela ter predstavnik Veleposlanstva RH u Budimpešti i delegacija iz partnerske škole Vukovine.

ŠELJIN – Tradicionalni Hrvatski bal u Šeljinu i ove se godine, 9. veljače, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, priređuje u Draškovićevu dvorcu. Svečani je program bala u rukama Mješovitoga pjevačkoga zbora harkanjskih Hrvata, a uz bogatu večeru i tombolu za balsko raspoloženje do sitnih noćnih sati pobri- nut će se Podravski muzikaši.

PETROVO

SELO

Igrokazačko društvo dotičnoga sela srdačno Vas poziva 27. januara, u nedilju, početo od 19 uri na premijeru komedije u tri čini, *Teta Mona* iz Arizone, iz pera nepoznatoga autora i u prevodu dr. Štefana Geošića. Režiserka šalnoga igrokaza je i ovput Ana Škra- pić-Timar.

Prela, balovi i pokladne priredbe u Bačkoj (2)

2. veljače

SANTOVO – Marindanski šokački bal, dom kulture, 19 sati, program: KUD „Mohač“, svira TS „Kočije“ – Nard (Hrvatska);

GARA – Bunjevačko prelo, dom kulture, 19 sati, program: polaznici hrvatske skupine mjesne osnovne škole, Omladinski i izvorni bunjevački KUD „Gara“, svira TS „Bačka“ – Gara;

DUŠNOK – Racko prelo, dom kulture, 18 sati, program: Orkestar „Zabavna industrija“.

9. veljače

BAČINO – Racko prelo, Dom sela, 19 sati, program: polaznici hrvatske skupine mjesne osnovne škole, bačinski KUD „Vodenica“, dušnočki Orkestar „Zabavna industrija“;

ALJMAŠ – Bunjevačko prelo, Gostionica „Sárga Csikó“, 19 sati, program: KUD „Zora“ – Aljmaš“, svira TS „Bačka“ – Gara.

16. veljače

BIKIĆ – Bunjevačko prelo, Športska dvorana, 19 sati, program: KUD „Gara“, svira TS „Bačka“ – Gara;

FANCAGA – Bunjevačko prelo, Športska dvorana, Osnovna škola „Fancaga“, 19 sati, program: Hrvatski kružok Fancaške osnovne škole i Bunjevačko kulturno društvo iz Čavolja, sviraju: Orkestar „Čabar“ – Baja i Gravia band – Bački Breg.

23. veljače

ČIKERIJA – Bunjevačko prelo, Dom sela, 19 sati, program: KUD „Rokoko“ – Čikerija, svira TS „Bačka“ – Gara.

2. ožujka

GARA – Muško prelo, dom kulture, 19 sati, svira domaći TS „Bačka“.

DUŠNOK – U tamošnjem domu kulture od 2006. svake se godine priređuje Tradicijsko racko prelo poradi očuvanja i njegovanja mjesnih običaja i društvenog okupljanja svih naraštaja od najmlađih do najstarijih. Dani rackog prela ove će se godine održati od 23. do 26., odnosno 30. i 31. siječnja, te 1. i 2. veljače, a uza sadržajne programe za djecu, mladež i odrasle, koji i sami sudjeluju u predstavljanju običaja, materijalne i duhovne baštine te jela rackih Hrvata. Prava je to prigoda za druženje i dobru zabavu, i to svake večeri u dupke punoj dvorani.

SEGEDIN – U Mojo Clubu (Alföldi utca 1) 2. veljače organizira se 2. Hrvatski bal, prelo. Organizatori će se pobrinuti za bogatu gastronomsku ponudu i domaću glazbu, s tamburašima iz Subotice grada!

BLAZSETIN ISTVÁN

Hrvatski klub August Šenoa i Matica hrvatska Ogranak Pečuh srdačno Vas pozivaju na književnu tribinu koja će se održati 30. siječnja (srijeda) 2013. s početkom u 18 sati u Hrvatskom klubu August Šenoa (Pečuh, ul. Esze Tamás br. 3.)

Predstavljamo:
Blazsetin István: Egy adag értelmetlenség (Porcija besmisla)

S autorom razgovara: **Zoltán Medve**

Pozivnica

Srdačno Vas pozivamo na
BARČANSKI REGIONALNI HRVATSKI BAL
koji će se održati
9.-og veljače 2013. (subota) s početkom u 19 sati
u auli Gimnazije Széchényi Ferenc
(Barča, Ulica Tavaszi 3.)

Nastupaju:
Učenici Srednje škole Dráva Völgye
KUD Podravina

Sviraju:
Orkestar Vizin (Pečuh)
Gašo Band (Virovitica)

Ulaznice:
3.200Ft s večerom
1.700Ft bez večere

Ulaznice se mogu naručiti na sljedećim telefonskim brojevima:
+36 20/94 28 694
+36 20/49 71 143
+36 82/461-040

Organizator: Hrvatska samouprava grada Barče i županije Šomod

Roditeljska zajednica
Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu organizira

DOBROTVORNI HRVATSKI BAL

26. siječnja 2013. s početkom u 19.00 sati u Auli pečuške hrvatske škole

svira Orkestar PODRAVKA

Ulaznice po cijeni od 1500 Ft mogu se kupiti radnim danom u školi
Čeka vas bogata tombola i bife!

Prihod bala namijenjen je polaznicima vrtića i učenicima škole.

BIZONJA – Tradicionalni maškarni mesopusni bal se održava u mjesnom restoranu Hrvatski raj, 2. februara, u subotu, početo od 21 uri. Sviraju koljnofski Štrabanci. Ulaznice su za 1000 Ft ili za pet eurov.

KEMLJA – Zastupnici Hrvatske samouprave Kemlje Vas srdačno pozivaju na tradicionalni Hrvatski bal 9. februara, u subotu, u mjesni kulturni dom, od 19 uri. Nastupaju sve domaće hrvatske kulturne grupe. Ulaznice su za 800 Ft.